

Jaarrekening

Stichting Kennisontwikkeling HBO

2006

INHOUDSOPGAVE

blz.

Bestuursverslag	3
Jaarrekening	
1. Balans per 31 december 2006	8
2. Staat van baten en lasten 2006	9
3. Algemene toelichting	10
4. Toelichting op de balans per 31 december 2006	11
5. Toelichting op de staat van baten en lasten 2006	15
Overige gegevens	
1. Bestemming resultaat	.20
2. Accountantsverklaring	.20
Bijlagen	
1a. Totaaloverzicht trekkingsrechten en lectoraten per hogeschool 1 ^{ste} convenant	
1b. Totaaloverzicht trekkingsrechten en lectoraten per hogeschool 1 ^{ste} convenant per jaar	
1c. Totaaloverzicht trekkingsrechten en lectoren per hogeschool 2 ^{de} convenant	
1d. Totaaloverzicht trekkingsrechten en lectoren per hogeschool 2 ^{de} convenant per jaar	
2. Verantwoording Vernieuwingsfonds ten behoeve van het Ministerie van OCW	
2a. Totaaloverzicht contracten Vernieuwingsfonds	
2b. Overzicht lopende contracten Vernieuwingsfonds	
2c. Beëindigde contracten Vernieuwingsfonds	
3. Overzicht bestemde reserve	

Bestuursverslag

1. Inleiding

Dit is de zesde jaarrekening van de Stichting Kennisontwikkeling HBO. Dit bestuursverslag bevat als onderdeel van de jaarrekening een feitelijk overzicht van de activiteiten van het bestuur in 2006. In 2006 is extra budget beschikbaar gesteld door het ministerie van OCW voor het aanvragen van nieuwe lectoraten .

2. Oprichting en context

De stichting is door het bestuur van de HBO-raad opgericht op 25 april 2001. Het kader waarbinnen de stichting functioneert is een convenant dat op 29 oktober 2001 tussen de minister van OCW en de HBO-raad is gesloten. Dit convenant, dat in december 2004 is vernieuwd, moet worden gezien tegen de achtergrond van de Europese Kennisopbouw in Lissabon, waar is afgesproken om Europa te ontwikkelen tot de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie in de wereld. De hogescholen als publieke kennisinstellingen kunnen een bijdrage leveren aan het bereiken van dit perspectief waarbij zij als scharnierpunt in de kenniseconomie kunnen werken aan het verstevigen van kennisoverdracht en -verspreiding, kenniscirculatie en kennisontwikkeling. In het convenant van 2004 is extra budget voorzien voor lectoraten, te weten 5 miljoen euro in 2005.

De HBO-raad heeft ervoor gekozen om het verstevigen van kennisoverdracht en -verspreiding, kenniscirculatie en kennisontwikkeling invulling te geven via lectoren en kenniskringen. Deze keuze heeft niet alleen betekenis in relatie tot de voornoemde doelen maar eveneens voor de concurrentiepositie van hogescholen op de arbeidsmarkt van docenten. Lectoren zijn hooggekwalificeerde professionals die ruime ervaring hebben met onderwijs en onderzoek op een bepaald (vak)gebied en door hun prestaties een groot gezag genieten als deskundige. De gedachte is deze lectoraten niet geïsoleerd te benaderen maar te zien als centrumfunctie in te vormen kenniskringen, waarin naast de lector ook andere docenten deelnemen. Binnen deze kenniskringen wordt de inhoudelijke expertise op een bepaald (vak)gebied gebundeld en verder ontwikkeld. De professionalisering van docenten kan binnen deze kenniskringen gestalte krijgen door een personeelsbeleid gericht op bredere en meer gevarieerde taken én door het scheppen van ruimte voor een gerichte verdere ontwikkeling van de vakinhoudelijke component.

3. Samenstelling bestuur en secretariaat

Het bestuur bestond in 2006 uit de volgende personen:

J. Franssen, voorzitter, prof.dr. E.C Klasen, lid,
ir. H.W. den Ouden, lid,
mw. prof.dr. S.L. Sevenhuijsen, lid,
mw. J.G. Stam, lid.

Ten opzichte van 2005 zijn er geen wijzigingen opgetreden in de samenstelling. Voorzitter en leden hebben in het bestuur op persoonlijke titel zitting. Het secretariaat, dat ingehuurd is vanuit de HBO-raad, bestond uit drs. C.J.G van Gageldonk, secretaris en mw J.M. Hoozemans, medewerker.

4. Portefeuilles

Bij de voorbereiding van de behandeling van de aangevraagde lectoraten heeft het bestuur de taken zodanig verdeeld dat voor elke sector van het Hoger beroepsonderwijs een bestuurslid optreedt als eerste behandelaar. Elk bestuurslid heeft 3 portefeuilles behalve de voorzitter. In bijgaand schema is de verdeling voor 2006 weergegeven. Ten opzichte van 2005 zijn er geen wijzigingen opgetreden.

	Franssen	Klasen	Den Ouden	Sevenhuijsen	Stam
Agrarisch		X	X		
Economisch			X		X
Gezondheidszorg		X		X	
Kunst	X			X	
Pedagogisch	X				X
Sociaal agogisch				X	X
Technisch		X	X		

5. Vergaderingen

Het bestuur heeft in 2006 vergaderd op 27 februari, 23 juni, 16 augustus, 16 oktober en 11 december. In deze vergaderingen zijn onder meer de binnengekomen aanvragen voor een lectoraat behandeld. In de vergadering van 16 augustus is gesproken over een voorstel van de HBO-raad voor een nieuwe invulling van de taakstelling van de stichting in 2007 en 2008.

Op 23 augustus hebben de voorzitter en de secretaris een gesprek gehad met de voorzitter en secretaris van de HBO-raad over de voortgang van de werkzaamheden. Met name is daar gesproken over de invulling van de taakstelling van de stichting. Het reguliere overleg met een delegatie van de lectoren werd gehouden op 16 oktober 2006.

6. Taken

De taak van de stichting is om de gelden die door het ministerie van OCW aan de HBO-raad beschikbaar zijn gesteld voor de lectoraten in het Hoger beroepsonderwijs te verdelen onder de hogescholen, die daartoe een aanvraag bij de stichting indienen. De verdeling van de gelden over de hogescholen gebeurt op basis van zogenoemde trekkingsrechten, waarvan de hoogte door de HBO-raad voor elke hogeschool is vastgesteld. De hoogte van de trekkingsrechten is gerelateerd aan de rijksbijdrage van een hogeschool. De stichting heeft geen bemoeienis met de vaststelling van de trekkingsrechten.

Op verzoek van de HBO-raad heeft het ministerie er in toegestemd dat het beheer van de lopende projecten in het vernieuwingsfonds door de stichting wordt uitgevoerd. Dit fonds en de commissie die het fonds beheerde, zijn per 31 december 2000 opgeheven. De stichting heeft de taken van de commissie en de HBO-raad integraal overgenomen.

7. Relatie met de HBO-raad

De stichting voert krachtens de statuten haar taak met betrekking tot de beoordeling van aanvragen voor een lectoraat en het beheer van het vernieuwingsfonds zelfstandig uit. Voor het overige werkt de stichting binnen de kaders die door de HBO-raad zijn gesteld. De HBO-raad is immers verantwoordelijk voor de beleidsvorming met betrekking tot de lectoren en het overleg met het ministerie van OCW. De begroting, de jaarrekening en het jaarverslag moeten door de HBO-raad worden goedgekeurd. De stichting heeft voorts met de HBO-raad een overeenkomst gesloten voor administratieve dienstverlening.

De afspraken die in 2003 zijn gemaakt over de wederzijdse verantwoordelijkheden van de HBO-raad en de stichting met betrekking tot het lectorenplatform en de communicatie, blijken in de praktijk goed te werken. Deze afspraken houden in dat de Raad op haar eigen website aandacht zal besteden aan de lectoren, waarbij de geboden informatie aanvullend is op de website van de stichting. Op werkniveau zijn hiertoe heldere afspraken gemaakt. Tevens zal de Raad een aantal extern gerichte (promotionele) activiteiten ondernemen. De stichting beperkt zich in haar communicatie tot informatie over de procedure voor aanvragen en feitelijke informatie over aantal lectoren e.d. Als gevolg daarvan beperkt de externe communicatie van de stichting zich hoofdzakelijk tot de hogescholen.

8. Trekkingsrechten 2006

De hoogte van de trekkingsrechten worden bepaald door de HBO-raad. De raad maakt dit aan de hogescholen bekend en niet de stichting. De trekkingsrechten voor 2006 hebben betrekking op de nieuwe trekkingsrechten in het kader van het vernieuwde convenant.

9. Vervallen trekkingsrechten

Het beleid dat in 2003 is ingezet, heeft geen verandering ondergaan. Hogescholen hebben ook dit jaar niet al hun trekkingsrechten uit het eerste en het vernieuwde convenant benut. Het bestuur heeft besloten dat deze niet benutte trekkingsrechten vervallen worden verklaard. De betrokken hogescholen zijn hier van op de hoogte gesteld.

10. Beheer

De stichting betaalt de gelden voor goedgekeurde lectoraten pas uit, nadat de hogeschool schriftelijk heeft aangetoond, doorgaans door overlegging van een benoemingsbrief, dat de betreffende lector zijn of haar werkzaamheden is begonnen. Na de aanloopproblemen die zich tot in 2004 voordeden is het afsluiten van overeenkomsten met de hogescholen goed op gang gekomen.

11. Inzendtermijnen

In 2006 hebben hogescholen 4 keer een aanvraag kunnen indienen. Omdat er in 2006 nieuw budget beschikbaar was, is het aantal aanvragen hoger dan het voorgaande jaar.

De aanvragen van een hogeschool worden door het bestuur beoordeeld aan de hand van een aantal criteria die zijn neergelegd in een toekenningsregeling. In de regeling is ook een bezwarenprocedure opgenomen. In de systematiek van de verfijning van de oordelen is sinds 2003 geen wijziging opgetreden. Een aanvraag kan zonder meer worden goedgekeurd. (A aanvraag) Soms worden aan een goedkeuring voorwaarden worden gesteld in de vorm van een verzoek om nadere informatie of toelichting. (A mits aanvraag) Een terugverwezen aanvraag valt uiteen in 2 typen : aanvragen die tot op grote hoogte aan de gestelde eisen voldoen en die daarom niet in de volgende bestuursvergadering behoeven te worden behandeld maar die door voorzitter en secretaris kunnen worden afgedaan. (B aanvraag) Daarnaast zijn er aanvragen die een behandeling in de volgende bestuursvergadering vereisen. (C aanvraag) Een terugverwezen aanvraag die weer wordt afgewezen, is definitief afgewezen. Tegen deze beslissing is beroep mogelijk. In 2006 zijn geen aanvragen definitief afgewezen.

In 2006 lagen per aanvraagronde de verhoudingen tussen de oordelen als volgt:

Inzendtermijn	Aantal aanvragen	A oordeel	B oordeel	C oordeel
Februari	12	6	1	5
Juni	10	7	1	2
Oktober	2	1	1	-
December	19	11	3	5
Totaal	43	25	6	12

12. Jaarverslagen lectoraten

Hogescholen dienen jaarlijks een inhoudelijk en financieel verslag in, vergezeld van een accountantsverklaring. Het bestuur heeft voor de rapportages een stramien of format opgesteld. Van de 206 ingediende jaarverslagen zijn er 193 goedgekeurd en 7 in eerste instantie aangehouden, terwijl 6

jaarverslagen een lectoraat betroffen dat niet uit trekkingsrechten wordt bekostigd maar dat wel door de stichting is goedgekeurd. Ten opzichte van 2005 is het aantal goedgekeurd jaarverslagen gestegen (van 157 naar 193) en het aantal aangehouden jaarverslagen gedaald (van 34 naar 7). De meest voorkomende reden voor het aanhouden van een rapportage is dat de rapportage zodanig afwijkt van het format dat van een volledige en inzichtelijke informatie over de voortgang van het lectoraat niet kan worden gesproken. In een enkele geval is het verslag zo summier dat een beoordeling van hoe het lectoraat er voor staat, niet goed mogelijk is. De aangehouden jaarverslagen zijn in 2006 opnieuw ingediend. De meeste daarvan zijn in 2006 ook beoordeeld en alsnog goedgekeurd. De overige zijn na 2006 beoordeeld.

Opvallend is dat het aantal lectoraten waarvan de aanstelling van één of meer docenten bij de kenniskring kleiner is dan 0,2 fte, is afgenomen van 40 naar 27. Het bestuur acht dit een gunstige ontwikkeling. Zoals uit de aanbevelingen van het rapport van de evaluatiecommissie Karssen blijkt zijn deze kleine aanstellingen minder wenselijk met het oog op een goede inbedding van de kenniskring in de hogeschool.

13. Benoeming van lectoren

Het aantal benoemde lectoren is in 2006 gestegen naar 270 lectoraten goedgekeurd, waarvan bij 246 lectoraten een of meer lectoren waren aangesteld.

14. Communicatie met de lectoren en de hogescholen

Het bestuur hecht aan een goede communicatie met de lectoren en de hogescholen. De secretaris onderhoudt werkcontacten met individuele medewerkers en lectoren van hogescholen en met het lectorenplatform, terwijl hij tevens zo veel mogelijk intreerendes van lectoren bijwoont.

In 2006 zijn enkele informatieve bijeenkomsten belegd voor hogescholen. De hogescholen hebben wederom in ruime mate gebruikt gemaakt van de mogelijkheid om een voorgenomen aanvraag informeel aan de secretaris voor te leggen met het verzoek aan te geven op welke punten de aanvraag zou kunnen worden bijgesteld, gelet op de gestelde eisen.

De middelen die ter beschikking waren gesteld voor de uitvoering van een communicatieplan, zijn in 2006 gecontinueerd.

15. Lectorenmetingen

In 2006 is de rapportage uitgebracht over de meting die in opdracht van de HBO-raad in het kader van het eerste convenant lectoraten in de periode september-november 2005 is uitgevoerd onder 122 lectoraten die niet hadden deelgenomen aan de evaluatie door de commissie Karssen en die overigens tenminste op 1 september 2005 1 jaar actief waren. De meting bestond in feite uit 3 delen: feitelijke gegevens over omvang, financiën e.d.; een quick scan flexibiliteit en een meting van de kenniscirculatie. De uitkomsten van de meting zijn begin december 2005 besproken in 4 expert meetings en op 16 december met de lectoren. De eindresultaten van de meting zijn in 2006 gepubliceerd. De meting is uitgevoerd door een extern bureau en begeleid door een commissie bestaande uit vertegenwoordigers van het lectorenplatform, de HBO-raad en het ministerie. De conclusie van de meting was dat er goede vooruitgang is geboekt op de realisatie van de 4 doelen van een lectoraat. In het advies van het bestuur is ingegaan op enkele aspecten van de meting zoals de doelen en de omvang van een lectoraat, de beschikbare financiële middelen, de kwaliteitsbewaking, het strategisch beleid van de hogescholen en de indicatoren en streefwaarden. Tevens is geconcludeerd dat de quick scan flexibiliteit geen geschikt instrument is gebleken voor een kleine organisatie-eenheid als een lectoraat. Over de methodologie van meting van de kenniscirculatie is besloten een afzonderlijk advies in te winnen bij een ad hoc commissie bestaande uit

dr. E. Schalkwijk van de NQA en een aantal lectoren. De rapportage van deze ad hoc commissie is in december door het bestuur aanvaard.

Het advies van de stichting is in april 2006 aangeboden aan de HBO-raad, die het in grote lijnen heeft overgenomen. Door de Raad is het advies en de meting zelf vervolgens ter kennis gebracht van de staatssecretaris van OCW, die het advies en de meting ter kennis van de Tweede Kamer heeft gebracht.

Op verzoek van de HBO-raad is in juni 2006 een nieuwe meting gehouden. Doel daar van was een beeld te geven van de verdere voortgang van de lectoraten om daarmee een stevige onderbouwing te geven voor de voorgenomen verhoging van het budget dat voor de lectoraten beschikbaar was. De meting is in oktober 2006 aangeboden aan de HBO-raad. De raad heeft ook deze meting aan het ministerie aangeboden. De uitkomsten hebben een rol gespeeld bij de behandeling van de Rijksbegroting voor onderwijs door de Tweede Kamer. Dit heeft er in geresulteerd dat het budget voor lectoraten in 2007 daadwerkelijk is verhoogd naar € 50 mln.

16. Aangepaste taakstelling stichting

In het vernieuwde convenant lectoraten dat het ministerie van OCW met de HBO-raad in 2004 heeft gesloten, was geregeld dat de lectorengelden onderdeel zouden worden van de lumpsum van de hogescholen. Dat betekende dat de stichting geen financiële verantwoordelijkheid meer zou hebben voor de gelden. De HBO-raad bleek er ook van uit te gaan dat de toetsing van aanvragen voor nieuwe lectoraten hiermee zou komen te vervallen. Het bestuur heeft er op gewezen dat het ontbreken van een externe toets op de kwaliteit van lectoraten tot de inwerkingtreding van een systeem van kwaliteitszorg in 2009 gezien de fase van ontwikkeling van de lectoraten onwenselijk zou zijn. Na overleg met de stichting heeft de HBO-raad daarom besloten om de toetsing van nieuwe aanvragen en van verlengingen van lectoraten in 2007 en 2008 aan de stichting toe te vertrouwen.

Daarnaast zal de stichting in 2007 en 2008 de taken die al in het vernieuwde convenant, dat een looptijd heeft tot einde 2008, waren opgenomen (monitoring, eindevaluatie en kwaliteitszorg) uitvoeren.

De aangepaste taakstelling van de stichting gaat gepaard met een andere financiering. In 2006 zijn de activiteiten voor het laatst uit de trekkingsrechten gefinancierd. De activiteiten van de stichting zullen in 2007 en 2008 derhalve op andere wijze moeten worden gefinancierd. Door de HBO-raad zal daarover op basis van de begroting van de stichting aan het ministerie van OCW een voorstel worden gedaan. De afwikkeling van de verplichtingen als gevolg van de toekenning van trekkingsrechten aan de hogescholen zal naar verwachting een groot deel van 2007 in beslag nemen. De bestemming van de overblijvende trekkingsrechten, waarover het ministerie een besluit moet nemen, is thans onbekend.

17. Beheer vernieuwingsfonds

In het beheer van het vernieuwingsfonds hebben zich geen opvallende zaken voorgedaan. Het aantal afgesloten projecten bedroeg 7.

18. Financiële positie

De balans van de Stichting Kennisontwikkeling HBO laat per 31 december 2006 een totaal zien van € 57.639.559.

De bestemde reserve per 31 december 2006 bedraagt € 2.499.195.

15 juni 2007

J. Franssen,
voorzitter

drs. C.J.G. van Gageldonk,
secretaris